

EVROPSKA

GOVINA

KULTURNOG

NASLEĐA

Pozdrav iz Srbije

Fotografije: EU info centar (ukoliko nije drugačije naznačeno)

Ova publikacija je informativnog karaktera; sadržaj ove brošure predstavlja isključivo odgovornost Informativnog centra Evropske unije u Beogradu.

Objavio Informativni centar Evropske unije u Beogradu, jula 2018. godine

Projekat finansira Evropska unija

Gde prošlost susreće budućnost

AMBASADOR SEM FABRIZI

Šef Delegacije EU u Republici Srbiji

Slaveći naše kulturno nasleđe, mi proslavljamo i pripadnost zajedničkom prostoru, vrednostima i načelima na kojima počiva Evropa. Približavajući mesta kolektivnog sećanja građanima, mi takođe bolje pripremamo mlade generacije da grade sopstvenu budućnost i identitet, i nudimo im više prostora da budu kreativni i uključeni u društvene procese. Ove godine, Evropa obeležava Evropsku godinu kulturnog nasleđa. Mi time ne slavimo samo našu bogatu prošlost, već koristimo izvanrednu priliku da damo podsticaj kreativnim industrijama i informatičkom društvu i tako pospešimo ekonomski razvoj.

Golubačka tvrđava je jedna od najposećenijih turističkih destinacija u Srbiji, posebno nakon troipogodišnje obnove. U obnovi tog spomenika kulture iz 14. veka značajno je učestvovala Evropska unija, koja je finansirala rekonstrukciju tvrđave, izgradnju obilaznice, centra za posetioce, kao i obaloutvrde i pristaništa za brodove. Realizovana u okviru projekta "Socijalno-ekonomski razvoj dunavske regije u Srbiji", koji je sprovela Austrijska razvojna agencija, rekonstrukcija je omogućila da tvrđava - "dragulj Dunava" - zasija u punom sjaju.

Foto: Matija Maksimović

ASJA DRAČA MUNTEAN

Pomoćnik ministra za međunarodne odnose i evropske integracije u oblasti kulture

Kulturno nasleđe je neodvojiv deo čovekove životne sredine, a samim tim je direktno povezano s politikom održivog razvoja, u čijoj osnovi je ideja o osiguranju boljeg kvaliteta života utemeljenog na mudrom korišćenju resursa. Laganim, ali sigurnim koracima ova teza postaje sve prisutnija kako na globalnom, tako i na nacionalnom nivou.

Odlukom EU, 2018. godina je proglašena Evropskom godinom kulturnog nasleđa sa osnovom idejom da pokrene niz inicijativa i aktivnosti koji imaju za cilj približavanje kulturnog nasleđa građanima, podizanje svesti o značaju kulturnog nasleđa za društvo, da se podstakne razmena i unapredi znanje o bogatoj evropskoj baštini, kao i ojača osećaj pripadnosti zajedničkom evropskom kulturnom prostoru.

Iako Srbija nema status članice EU, pozvani smo od strane Evropske komisije da se uključimo i iskoristimo ovu inicijativu za promociju kulturnog nasleđa Srbije, kao i za jačanje međunarodne kulturne saradnje.

U cilju kreiranja Nacionalne agende za Evropsku godinu kulturnog nasleđa, pozvali smo sve partnere da nam se priključe sa svojim programima i projektima koje realizuju tokom 2018. godine, a koji svojim sadržajima i ciljevima ispunjavaju kriterijume iz Odluke (EU).

Do sada, u Srbiji je održano više od 150 aktivnosti u okviru Evropske godine kulturnog nasleđa, a tek nas očekuju Dani evropske baštine u septembru, kao i završetak radova na tri značajna spomenika kulture od sredstava EU – Franjevačkom samostanu u Baču, Golubačkoj tvrđavi i tvrđavi u Pirotu.

Da je i Srbija u toku sa svetskom i evropskom praksom pokazuje u činjenica da su čak tri projekta iz Srbije dobila prestižnu nagradu Evropske unije za kulturno nasleđe – “Evropa Nostra” za 2018. godinu: projekat obnove Paviljona kneza Miloša u Bukovičkoj Banji u Aranđelovcu, projekat konzervacije Tvrđave Bač, kao i istraživanje i katalogizacija Državne umetničke kolekcije našli su se na listi od 29 dobitnika iz 17 zemalja.

Samo zajedničkim snagama možemo da očuvamo kulturno nasleđe za buduće generacije i nadam se da će svako od nas prepoznati svoju ulogu u tome.

Feliks Romulijana, carska palata podignuta krajem 3. i početkom 4. veka po zamisli rimskog imperatora Galerija Maksimilijana, na listi je svetske baštine UNESCO-a. Smeštena na prostranom platou Gamzigrada kod Zaječara, palata je jedan od najočuvanijih spomenika rimske dvorske arhitekture iz perioda tetrahije. Donacijom Evropske unije, u Gamzigradu su završeni radovi na tri kule i opremljen je savremeni multimedijalni centar za posetioce.

IRINA SUBOTIĆ,
Potpredsednica Evrope Nostre, Predsednica Evrope Nostre Srbija

Evropska godina kulturnog nasleđa – kao široko zamišljena manifestacija Evropske komisije – održava se tokom 2018. diljem našeg kontinenta, uključujući i Srbiju. Želja je da se nizom događaja podigne svest o zajedničkim vrednostima i značaju baštine, da se razmene iskustva i znanja, da se ukaže na neizmerno bogatstvo koje nam je prošlost ostavila u amanet kao i da se predstave ne samo kulturno-istorijske, društvene i estetske odlike baštine, već i njeni edukativni ali i ekonomski potencijali. Upravo zbog toga se organizuje niz događaja namenjenih najšire shvaćenim ciljnim grupama – od dece do ljubitelja i stručnjaka iz raznih oblasti, ali i svih drugih građana kojima kulturno nasleđe još uvek nije blisko.

Pored znatnih finansijskih investicija i uspostavljanja dragocene saradnje na profesionalnom planu u različitim sferama našeg života, Evropska unija je i u oblasti zaštite i konzervacije spomeničkog nasleđa u Srbiji dala svoj doprinos. O tome govori izložba

koja je u isto vreme i poziv da se posete znamenitosti Srbije i da se razume da kultura zbližava ljude, briše granice i razlike jer dragoceno nasleđe pripada memoriji celog čovečanstva, ma koliko da pomaže u stvaranju identiteta jedne nacije.

Međutim, nasleđe ne čine samo najveći i najpoznatiji spomenici, već i svaki beleg i u najudaljenijem delu sveta za koji se vezuje neko sećanje, neka ličnost ili događaj. Upravo u tim lokalnim vrednostima s negovanom tradicijom – pored onih najpoznatijih, najposećenijih i najočuvanijih spomenika - leži ogromno, zajedničko evropsko bogatstvo koje panevropska federacija nevladinih organizacija Evropa Nostra, zajedno sa Evropskom unijom, svake godine ističe i nagrađuje.

Ponosni smo što se ove godine čak tri nagrade dodeljuju najuspelijim projektima iz Srbije: za Vekove Bača, za Katalog državne umetničke kolekcije i za Paviljon kneza Miloša u Bukovičkoj Banji.

Bogato arhitektonsko i arheološko nasleđe Bača očuvano je i zahvaljujući podršci Evropske unije koja je finansirala veliki projekat obnove franjevačkog samostana koji datira iz 13. veka, kao i sređivanje prilaza **tvrđavi u Baču** (prva polovina 14. veka). Uz pravoslavni manastir Bođani (15. vek), taj kompleks u Baču obuhvatio je različite arhitektonske uticaje – od romanskog i gotskog, preko islamskog i baroknog do klasicističkog.

JASNA DIMITRIJEVIĆ

Upravnica Zaduzbine Ilije M. Kolarca

Kulturno nasleđe je za mene doživljaj prošlosti, promišljanje sadašnjosti i inspiracija za budućnost.

Kulturno nasleđe je identitet moje porodice. Porodični običaji, okupljanja na slavama, svadbama, sahranama. Zajednički izleti i porodična druženja, sačuvane uspomene na pretke kroz predmete, priče, fotografije, porodične arhive koje se prenose sa generacije na generaciju.

Kulturno nasleđe je identitet i doživljaj mog grada i moje zemlje, ali i interesovanje za druge i doživljaj gradova i regiona Evrope. Sve ono što donosimo sa sobom odlaskom i životom u drugim zemljama i ono što usvajamo iz drugih kultura i donosimo vraćajući se kući je vrednost kulturnog identiteta građana Evrope.

Kolarčeva zadužbina je izgrađena testamentarnom voljom osnivača, bogatog trgovca Ilije Milosavljevića Kolarca. Pedeset godina nakon njegove smrti izgrađena je i počela da radi zgrada Kolarčevog narodnog univerziteta, sa definisanim konceptom

osnivača: da se trajno promovišu napredna znanja iz svih oblasti nauka i kulture i umetnosti, tako što će Kolarac svojim konceptom prednjačiti u odnosu na formalni obrazovni univerzitetski program i uticati na napredak i razvoj, promocijom najviših vrednosti kulture i umetnosti.

Zahvaljujući vizionarskoj zamisli jednog čoveka, više od osam decenija Kolarčeva zadužbina realizuje svoje programe po konceptu dodatnog doživotnog obrazovanja. Novim programskim inicijativama Kolarac je danas pred novim izazovom u svetu digitalne kulture, razvoja novih tehnologija, novih trendova u kulturnoj i umetničkoj produkciji i očekivanjima nove publike, mladih pre svega. Ostati dosledan viziji osnivača u potpuno novom kulturnom i tehnološkom okruženju je kreativni izazov za nas.

Vrednost kulturnog nasleđa, bilo da je reč o materijalnom ili nematerijalnom, u konstantnom je porastu zbog prirodno uslovljenog vremena trajanja, ali i zbog novog okruženja nastalog razvojem novih tehnologija.

Najveća snaga moderne Evrope je u kulturi i umetnosti, ali i u svesti građana i osećanju pripadnosti zajedničkom kulturnom prostoru.

Crkva brvnara u Jablanici, na Zlatiboru, sagrađena je 1838. godine i posvećena je Pokrovu presvete Bogorodice. Građena od brvana u pravougaonoj osnovi, sa polukružnom oltarskom apsidom, crkva ima sačuvan deo starog ikonostasa. U porti crkve i okolini, nalaze se kućice od brvana, sobrašice, kao posebni objekti koji su se tokom 19. veka gradili za potrebe okupljanja naroda u vreme svetkovina i crkvenih praznika. Na jednoj od najlepših sobrašica upisana je 1848. godina, što svedoči o vremenu njihovog nastanka. Ceo kompleks u Jablanici obnovljen je tokom projekta "Kroz kulturu i turizam do bolje saradnje", finansiranog iz EU programa prekogranične saradnje Srbija-Crna Gora.

TAMARA BUTIGAN VUČAJ

*Bibliotekarka savetnica u Narodnoj biblioteci Srbije,
načelnica Odeljenja za razvoj digitalne biblioteke i mikrofilmovanje*

Narodna biblioteka Srbije učestvuje u Evropskoj godini kulturnog nasleđa i sa svojim digitalnim kolekcijama predstavlja značajan resurs za istraživače, a kroz partnerstvo sa Evropeanom deli njenu viziju: menjamo svet kulturom.

Evropeana, portal koji omogućava otvoreni pristup do više od 50 miliona digitalizovanih objekata kulturnog nasleđa iz preko 3.500 biblioteka, muzeja i arhiva širom Evrope, pokrenula je kampanju o migracijama u, iz i kroz Evropu kao centralnu u godini kulturnog nasleđa u okviru koje će biti sačinjena tematska zbirka sa dokumentima, tragovima materijalne kulture ali i ličnim pričama.

Lična iskustva građana o migracijama prikupljaće se tokom čitave godine širom Evrope, kroz Collection Days, kada ustanove kulture otvaraju vrata za građane, beleže njihove priče, skeniraju njihove fotografije, dnevnike, pisma i na osnovu ovih materi-

jala formiraju digitalnu kolekciju. Narodna biblioteka Srbije se priključila i u oktobru će u Beogradu prikupljati gastarbajterska iskustva građana Srbije iz perioda ekonomskih migracija iz nekadašnje Jugoslavije.

U Evropskoj godini kulturnog nasleđa, Narodna biblioteka Srbije pokrenula je novi servis za sve ustanove kulture, Nacionalni agregator za Evropeanu, čime je otvorila direktan kanal za saradnju sa Evropeanom i uključivanje digitalizovanog kulturnog nasleđa iz Srbije u ovaj jedinstveni portal. Podršku za uspostavljanje agregatora pružili su Ministarstvo kulture i informisanja i Delegacija EU u Srbiji. Srbija je jedina zemlja izvan Evropske unije koja je uspostavila agregatorsku infrastrukturu za Evropeanu i time načinila značajan korak napred u evropskim integracijama kada je u pitanju digitalizacija kulturnog nasleđa.

Srbija učestvuje u još jednoj evropskoj inicijativi – u evropskom konzorcijumu za istraživačke infrastrukture DARIAH-ERIC, koji je takođe uključen u Godinu kulturnog nasleđa, organizacijom konferencija o digitalnoj humanistici širom Evrope. Tako je nacionalna digitalna infrastruktura, Darija Srbija <http://dariah.rs/> još jedna tačka na mapi kojom se Srbija uključuje u očuvanje nacionalnog i evropskog kulturnog nasleđa.

Rajkova pećina kod Majdanpeka speleološki je spomenik prirode koji je prvi opisao čuveni srpski geograf Jovan Cvijić. Odlikuje je pećinski nakit izrazito bele boje. Nazvana je po hajduku Rajku za koga se veruje da je živeo u 19. veku i danju radio kao mehandžija a noću otimao blago turskih karavana i skrivao ga u pećinu. Zahvaljujući projektu Evropske unije „Sociojalno-ekonomski razvoj dunavske regije u Srbiji“, pećina je dobila kružnu stazu dugu 1.400 metara i modernu rasvetu.

JUGOSLAV PANTELIĆ

Direktor Jugoslovenske kinoteke

Evropska unija veliku pažnju pridaje zaštiti kulturnog nasleđa svih svojih članica ali i zemalja kandidata. Kao zemlja koja je na putu prijema u evropsku zajednicu naroda, Srbija se rukovodi smernicama o načinu zaštite i prezentacije kulturnog nasleđa. Jugoslovenska kinoteka je, kao ustanova kulture od posebnog značaja, izuzetnu pažnju posvetila čuvanju kulturne baštine iz domena svog delovanja, a to je zaštita filmske baštine.

Kao i u ostalim umetnostima, tako i u filmu, sve što je sačuvano iz prethodnih perioda predstavlja nasleđe. Osim filmova koje čuva Jugoslovenska kinoteka, filmsko nasleđe predstavlja i sve što prati film kao medij: knjige, plakati, filmska tehnika, kostimi, delovi scenografije, fotografije... Proučavanju, razvrstavanju i vrednovanju filmskog nasleđa posvećeni su stručni saradnici u filmskim arhivima, profesori, istraživači, filmski kritičari i teoretičari filma. Njihov je zadatak da od mnoštva raspoloživog

materijala izdvoje filmove, scene, kadrove koji imaju opštedruštveni značaj kako u umetničkom tako i u svakom drugom humanističkom smislu. Isto se odnosi i na vrednovanje filmske literature, kao i gore navedene ostale filmske građe. Materijali koji zadovoljavaju ove kriterijume predstavljaju kulturno i filmsko nasleđe koje se čuva u Jugoslovenskoj kinoteci.

Jugoslovenska kinoteka poseduje značajnu kolekciju srpskih i jugoslovenskih igranih, dokumentarnih, animiranih i eksperimentalnih filmova. Osim toga, u depoima Jugoslovenske kinoteke se nalazi preko 80.000 filmskih kopija iz 134 zemlje sveta. Pored filmova, značajna je kolekcija fotografija, filmskih plakata i publikacija (preko 25.000 naslova), kao i filmske tehnike - najstarije filmske kamere (uključujući i kameru braće Limijer), fotoaparati, kamere i Carska panorama.

U cilju trajne zaštite filmskog fonda, kao kulturnog nasleđa od izuzetnog značaja za Republiku Srbiju, u okviru Arhiva Jugoslovenske kinoteke osnovan je Centar za digitalizaciju. Gotovo kompletan filmski fond iz perioda pre Drugog svetskog rata je digitalizovan, a u toku je projekat VIP Kinoteka na restauraciji 10 najznačajnijih igranih filmova iz perioda SFRJ.

Zgrada Jugoslovenske kinoteke (podignuta 1949. godine) u samom centru Beograda obnovljena je obimnim projektom u kome je učestvovala i Evropska unija, sredstvima Evropske investicione banke. Ustanova kulture od nacionalnog značaja, Kinoteka poseduje filmski arhiv koji se smatra jednim od pet najvažnijih evropskih arhiva, sa oko 100.000 rolni filmova i drugog materijala. Digitalizacija te bogate kulturne baštine omogućena je zahvaljujući donaciji Evropske unije.

Foto: Vesna Ćurčić

ELENA VASIĆ PETROVIĆ

Arhitekta-konzervator, viši stručni saradnik Zavoda za zaštitu spomenika kulture Niš

Nasleđe jugoistočne Srbije, sa više od 450 nepokretnih kulturnih dobara zaštićenih zakonom, najbolje svedoči o bogatstvu nacionalne, pa i evropske baštine.

Ovde nalazimo neke od najznačajnijih srpskih i svetskih arheoloških lokaliteta iz praistorije kao što su Lepenski vir sa svojim jedinstvenim kućama i kolevka evropske metalurgije u selu Pločnik kod Prokuplja.

Na ovom prostoru su i najznačajnije antičke građevine, od takozvanog "rimskog limesa" na Dunavu sa 40-ak utvrđenja, Trajanovim mostom i čuvenom tablom, do nasleđa rimskih i vizantijskih imperatora. Među imperatorima su Galerije, koji nam je zaveštao Gamzigrad (Feliks Romulijana) kod Zaječara, Konstantin Veliki, rođen na teritoriji Niša i Justinijan Prvi, čije se rodno mesto nalazi u neposrednoj blizini moćnog Caričinog grada (Justinijana Prima), kojeg je podigao kod Lebana.

Srednji vek nam je ostavio na desetine gradova i tvrđava (Markovo kale kod Vranja, Pirotsku tvrđavu, Soko grad, Koprijan kod

Doljevca), od oko 200 izgrađenih u poslednja dva milenijuma, ali i manastire i crkve, kao što su prve zadužbine Stefana Nemanje, utemeljitelja srpske države, Sv. Nikola i Sv. Bogorodica u Kuršumliji.

Period turske dominacije ostavio je u nasleđe fascinantne građevine, a jedna od najznačajnijih je Niška tvrđava.

Savremena srpska država donela je monumentalne javne gradske zgrade poput današnjeg sedišta Univerziteta u Nišu, ali i novi srpski nacionalni stil u arhitekturi, koji je ostavio traga u skoro svakoj većoj naseljenoj sredini u vidu primerenih crkvenih objekata.

Ne treba zaboraviti ni narodno graditeljstvo, vredno ali najugroženije nasleđe. Čuvene su kuće Hristića u Pirotu, Bore Stankovića u Vranju i Mokranjca u Negotinu, ali osim njih i sela obiluju pravim biserima, kao što su Rajačke i Rogljevske pivnice u Timočkoj krajini ili selo Gostuša na Staroj planini koje je pobralo svetsku slavu zahvaljujući nedavnom istraživačkom projektu.

Tvrđava u Pirotu (Momčilov grad ili tvrđava Kale), podignuta u drugoj polovini 14. veka, jedna je od turističkih atrakcija južne Srbije. Tvrđava je dugo - od srednjeg veka do prve polovine 20. veka - korišćena u vojne svrhe. Danas je to kulturna i istorijska baština u čije očuvanje ulaže i Evropska unija: obnova tvrđave Kale sprovodi se sredstvima iz Programa prekogranične saradnje Srbija-Bugarska.

TIJANA PALKOVLJEVIĆ BUGARSKI

Upravnica Galerije Matice srpske

Proglašenjem 2018. godine za godinu Evropskog kulturnog nasleđa, evropske institucije i organizacije želele su da ukažu na vrednosti kulture i nasleđa na evropskom kulturnom prostoru kao i da najave značaj koji će ovoj oblasti biti posvećen u narednom periodu. Na prvom Evropskom samitu o kulturnom nasleđu održanom u Berlinu od 21. do 23. juna, kroz Berlinski poziv jasno je upućen apel čitavoj Evropi o važnosti kulturnog nasleđa kao kohezivnog elementa evropskih naroda i država, ali i mogućeg temelja ekonomskog i društvenog prosperiteta. Kultura je tako izašla iz svog okvira i postala polje tehnološke i tehničke inovativnosti, društvenih promena i ekonomskog napretka.

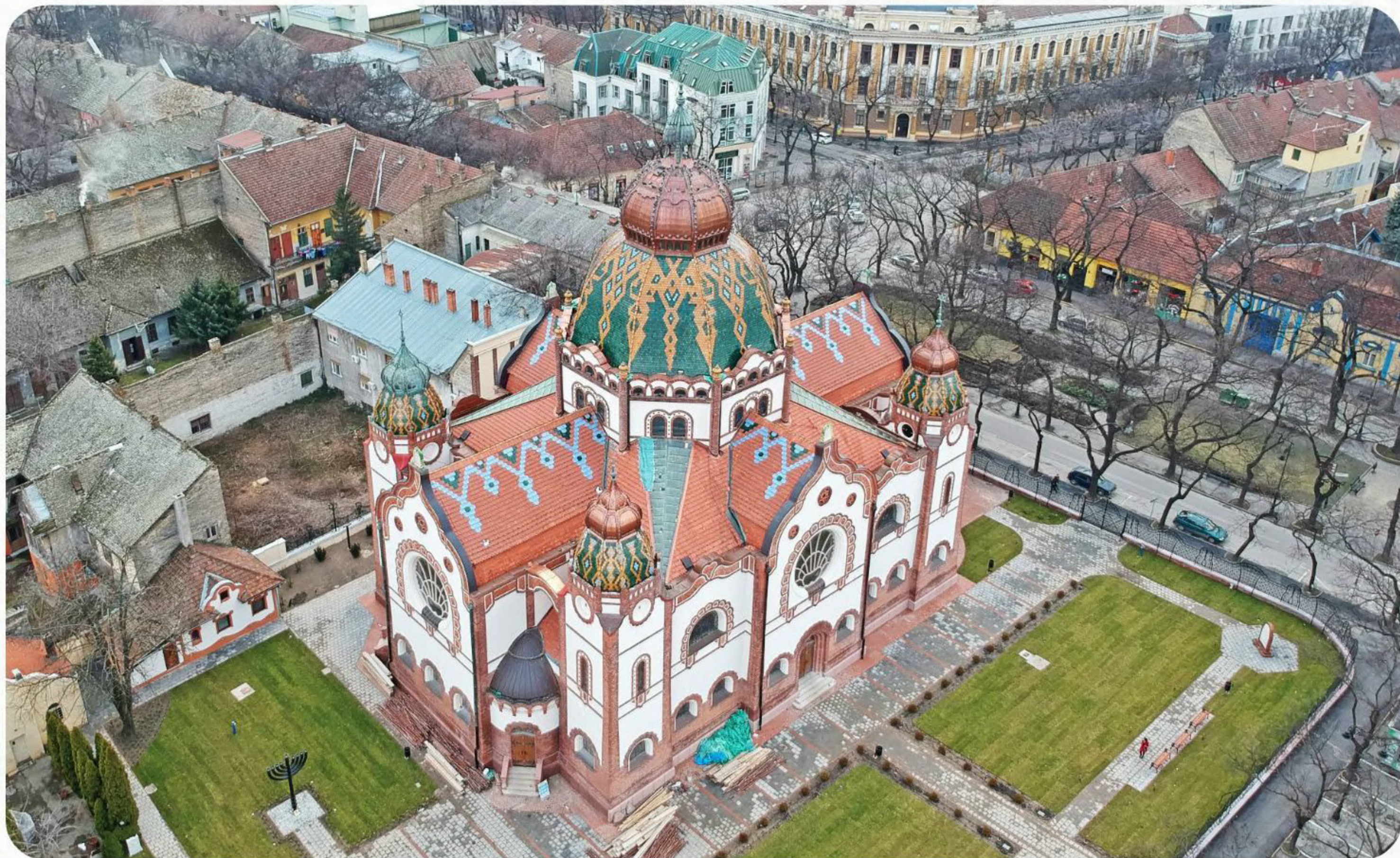
Galerija Matice srpske je nacionalna galerija koja baštini blizu 10.000 dela nacionalne likovne umetnosti nastalih u periodu od 16. do 21. veka. Ona je trezor nacionalnog kulturnog blaga i veza sa širim evropskim kontekstom. U godini evropskog kulturnog

nasleđa opredelili smo se da priredimo izložbu Evropski fenomeni u kolekciji Galerije Matice srpske i da na delima iz našeg fonda ukažemo na one vrednosti i ideje koje baštini evropski kontinent a promoviše Evropska unija: sloboda, nasleđe, prosperitet i ravnopravnost.

Analizirajući evropske fenomene bavili smo se sopstvenim vrednostima, odnosno umetničkim delima koja nas ne samo u likovnom nego i u idejnom smislu čine delom evropske zajednice.

Moto "jedinstveni u različitostima" je tako postao realnost jer se pokazalo da nije važno kada su i gde dela nastala, već da umetnost jasno ilustruje određene ideje poštovanja različitosti, težnju ka slobodi i napretku i dubokoj ukorenjenosti ideja u nasleđu religija i mitova. Kroz razmatranje sopstvene kolekcije promišljali smo o evropskim fenomenima i vrednostima i tako nacionalnu umetnost postavili u širi evropski okvir. Namera nam je bila da pred odabranim delima izvedenim u različitim epohama i raznovrsnim likovnim tehnikama publiku podstaknemo na razmišljanje o evropskim fenomenima i vrednostima.

Biser srednjeevropske kulturne baštine, **sinagoga u Subotici** (podignuta 1902. godine u stilu mađarske secesije), zbog višedecenijskoj propadanja bila je stavljena na listu 7 najugroženijih spomenika kulture u Evropi. Obnova sinagoge počela je u januaru 2013. godine, sredstvima Evropske unije, kroz Program prekogranične saradnje Srbija-Mađarska. Kompletna restauracija završena je uz pomoć vlada Srbije i Mađarske, pokrajinske i gradske vlade, i sinagoga je ponovo otvorena u martu 2018. godine.

MILENA DRAGIĆEVIĆ ŠEŠIĆ

Šef UNESCO katedre Univerziteta umetnosti u Beogradu

Baštinimo samo ono što želimo da ostavimo za budućnost. No, evropsko nasleđe, kao i svako nacionalno nasleđe ima u sebi disonantnih tonova. Može da nas seća na velike, zajedničke trenutke evropske ili nacionalne istorije, a može da nas podseća i na trenutke neizmerne patnje, pa i na tamne, mračne epizode „negativne prošlosti“. Kada slavimo nasleđe obično biramo „slavno“, nastalo u momentima na koje smo ponosni, pa tada zanemarujemo doprinose „drugih“, preplete unutar kojih je naša kultura je postala ono što jeste, i što je istinski čini delom evropske kulture. Stoga je naš zadatak da kroz različite, „male narative“, stvaramo veliki narativ protivstavljajući se onom koji u vremenima nacionalizma i populizma pokušava da preoblikuje kolektivno sećanje.

Vreme je da se naše nasleđe oslobodi patrijarhalnih okova, da u Muzeju Hajduk Veljka bude mesta za Čučuk Stanu, da uz Stevu Todorovića istorija umetnosti slavi i Poleksiju Todorović, da u centar pažnje dođu i oni koje „velika istorija“ nije zapamtila.

Da postepeno stvaramo zajedničko evropsko nasleđe na koje ćemo podjednako biti ponosni, i da u kući evropske istorije bude mesta i za „značajne“, i za one čije je nasleđe skriveno, dovedeno u pitanje kao autentično (romska muzika na primer), marginalizovano čak i u lokalnim zajednicama. Slavljenjem evropske baštine otvaramo put za tokove saradnje i razumevanja u budućnosti, borimo se protiv stereotipa koje i sama baština može da podržava isključivanjem različitih grupa i pojedinaca.

U godini u kojoj slavimo evropsku kulturnu baštinu, moramo postaviti osnove za novu politiku i kulturu sećanja, kulturu koja će razotkrivati politike zaborava i nasleđe činiti aktivnim segmentom savremenih kulturnih praksi.

Biser srednjeevropske kulturne baštine, **sinagoga u Subotici** (podignuta 1902. godine u stilu mađarske secesije), zbog višedecenijskoj propadanja bila je stavljena na listu 7 najugroženijih spomenika kulture u Evropi. Obnova sinagoge počela je u januaru 2013. godine, sredstvima Evropske unije, kroz Program prekogranične saradnje Srbija-Mađarska. Kompletna restauracija završena je uz pomoć vlada Srbije i Mađarske, pokrajinske i gradske vlade, i sinagoga je ponovo otvorena u martu 2018. godine.

EVROPSKA UNIJA U SRBIJI

Srbija je u januaru 2014. godine počela pregovore o pristupanju Evropskoj uniji (EU) i do jula 2018. godine otvorila je 14 pregovaračkih poglavlja, a dva privremeno zatvorila. EU je najveći donator u Srbiji sa više od tri milijarde evra bespovratne pomoći u poslednjih 17 godina. Finansijska pomoć EU je utrošena za programe i projekte koji su podstakli razvoj i konkretne reforme ali i doneli korist građanima u velikom broju oblasti - od vladavine prava, reforme javne uprave do životne sredine i poljoprivrede. Samo za obnovu posle poplava iz maja 2014. godine, EU je donirala Srbiji 173,6 miliona evra, dok je više od 98 miliona evra dala kao pomoć u suočavanju sa talasom izbeglica i migranata. Danas, pomoć EU je usmerena na podršku Srbiji da se pripremi za preuzimanje i efikasno sprovođenje obaveza svog budućeg članstva u EU. Srbija je dobila i sličnu pomoć u grantovima kroz bilateralne donacije pojedinačnih država članica EU. Evropska unija je najveći trgovinski partner Srbije i njen najveći investitor. Dve trećine trgovinske razmene Srbija obavlja sa državama članicama EU, dok ukupna direktna strana ulaganja iz država članica su u proteklih osam godina dostigla 11,3 milijardi evra, što je skoro tri četvrtine svih direktnih stranih ulaganja.

Za više informacija:

Delegacija Evropske unije
u Republici Srbiji

Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji

Avenija 19a, Vladimira Popovića 40/V, 11070 Novi Beograd

Tel: +381.11.3083200

Fax: +381.11.3083201

E-mail: delegation-serbia@eeas.europa.eu

Website: www.europa.rs

EU info centar Beograd

Kralja Milana 7, 11000 Beograd

Tel: +381.11. 40 45 400

E-mail: info@euinfo.rs

Website: www.euinfo.rs

EU info centar

@EUICBG

EU info centar

@euicbg

EU info kutak Novi Sad

Bulevar Mihajla Pupina 17, 21000 Novi Sad

Tel: +381.21.451 625

E-mail: officens@euinfo.rs

Website: www.euinfo.rs

EU info point Novi sad

@EUinfoNS

EU info kutak Niš

Vožda Karađorđa 5, 18000 Niš Tel: +381.21.451 625

E-mail: officenis@euinfo.rs

Website: www.euinfo.rs

EU info point Nis

@EUinfoNIS

Publikacije i knjige o Evropskoj uniji na srpskom jeziku možete naći u 48 biblioteka širom Srbije. www.euinfo.rs/euteka

EU u knjigama:

DIGITALNA NARODNA BIBLIOTEKA SRBIJE

Kolekcija sadrži publikacije koje su izdale Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji, Ministarstvo za evropske integracije Vlade Republike Srbije i partnerske organizacije: www.digitalna.nb.rs/sf/NBS/knjigeoEU

#EvropaZaKulturu